

ФОРМУВАННЯ РАДИ ВЕТЕРАНІВ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ

при Міністерстві ветеранів 2026

результати спостереження,
висновки й рекомендації

МІНВЕТЕРАНІВ

ЧЕСНО

Авторський колектив: Катерина Маркіна, Ірина Латиш

Дизайн та верстка: Євгеній Марусик

Редагування: Наталка Бахамент

Звіт підготовлено ГО “Рух ЧЕСНО” за підтримки Фонду “Аскольд і Дір”, що адмініструється ICAP Єднання в межах проєкту “Сильне громадянське суспільство України — рушій реформ і демократії” за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст публікації є відповідальністю ГО “Рух ЧЕСНО” та не відображає поглядів урядів Норвегії, Швеції або ICAP Єднання.

МІНВETERАНІВ

ЧЕСНО

ЗМІСТ

Перелік скорочень	4
Вступ.....	5
Методологія дослідження	6
1. Рада ветеранів: завдання, склад і порядок формування	7
1.1. Хто та як міг обирати й бути обраним	
1.2. Як обирали делегатів	
1.3. Масштаб ветеранської спільноти та рівень залученості	
2. Організація виборчого процесу	13
2.1. Формати голосування	
2.2. Календар виборів і доступність участі	
2.3. Інклюзивність і безпека	
3. Участь ветеранів і конкурентність виборів	17
3.1 Кількість кандидатів і рівень конкуренції в регіонах	
3.2. Залученість учасників до регіональних зборів	
3.3. Явка учасників на загальні збори	
3.4. Рівень підтримки делегатів	
3.5. Склад Ради ветеранів при Мінветеранів	
Висновок	28
Рекомендації	30

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

АР Крим	Автономна Республіка Крим
АТО	антитерористична операція
ВЦА	військово-цивільна адміністрація
ГО	громадська організація
ДССЗЗІ	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації
Мінветеранів	Міністерство у справах ветеранів
ОВА	обласна військова адміністрація
ОІВВ	особа з інвалідністю внаслідок війни
ООС	операція Об'єднаних сил
Рада ветеранів	Рада ветеранів за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів
УБД	учасник бойових дій

ВСТУП

У березні — липні 2026 року Міністерство у справах ветеранів спільно з обласними військовими адміністраціями, військовою міською адміністрацією Києва, а також Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим провели вибори делегатів до представницького, консультативно-дорадчого органу — Ради ветеранів війни за незалежність України при Мінветеранів. Вибори проводилися на регіональних зборах в усіх областях України, Автономній Республіці Крим, містах Києві та Севастополі.

Рада ветеранів при Мінветеранів покликана забезпечити участь ветеранської спільноти у формуванні державної ветеранської політики за допомогою подання пропозицій до нормативно-правових актів, аналізу проблем, з якими стикаються ветерани та члени їхніх сімей, і підготовки пропозицій щодо шляхів їх розв'язання. Функціональний мандат Ради, згідно з **Положенням про Раду ветеранів війни за незалежність України**, також включає інструменти ширшого впливу: вивчення й узагальнення позиції ветеранської спільноти, ініціювання профільних соціологічних досліджень, оцінювання діяльності Мінветеранів, залучення до складу робочих груп, моніторинг реалізації державної політики на національному та регіональному рівнях, а також налагодження взаємодії з органами влади й іншими зацікавленими сторонами.

Склад Ради чинний протягом двох років і саме тому важливо зберегти довіру ветеранської спільноти до її членів та прозорості процедури. Це має визначальне значення для представницькості, легітимності й ефективності консультативно-дорадчого органу.

Вибори відбувалися на основі єдиного Положення про Раду, однак зі значним рівнем автономії обласних військових адміністрацій, які самостійно визначали дату, місце та формат зборів. Рекомендаційний характер Положення, гнучка модель проведення зборів і відсутність підпорядкування ВЦА Мінветеранів, дозволяла враховувати регіональний контекст і безпекові умови воєнного часу, проте призвела до суттєвих відмінностей у підходах до реєстрації учасників, форматах голосування та рівні конкуренції між кандидатами.

Рух ЧЕСНО здійснював незалежне спостереження за процедурою проведення зборів й обранням делегатів у всіх областях, АР Крим, містах Київ і Севастополь. Цей звіт узагальнює результати спостереження, аналізує рівень залученості ветеранів, регіональні відмінності в організації процесу та виявленні недоліків, а також формулює рекомендації для підвищення прозорості, доступності та представницькості наступних виборів.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є аналіз перебігу виборів делегатів до Ради ветеранів, зокрема рівня залученості ветеранів до процесу, конкурентності виборів, регіональних особливостей організації голосування, виявлених недоліків, а також практик, які можуть бути враховані або вдосконалені під час наступних виборчих процедур.

Представники Руху ЧЕСНО виступили незалежними спостерігачами на зборах у всіх регіонах, фіксуючи перебіг голосування, дотримання процедур та реакцію організаторів на проблемні ситуації.

Дослідження ґрунтується на трьох основних джерелах:

- **Прямому спостереженні представників Руху ЧЕСНО** на регіональних зборах, що дало можливість перевірити документи кандидатів і вибірково документи учасників, зафіксувати організаційні процеси, зокрема реєстрацію учасників, процедуру голосування, підрахунок голосів, реакцію організаторів на нестандартні випадки тощо.
- **Офіційних даних**, отриманих на запити Руху ЧЕСНО від Міністерства у справах ветеранів, зокрема інформації про кількість зареєстрованих ветеранів у розрізі регіонів станом на 1 травня 2026 року, наданих військовими адміністраціями протоколах зборів, відповідей міністерства та військових адміністрацій на скарги спостерігачів, наказах військових адміністрацій про організацію зборів, мотиваційних листах та біографічних довідках кандидатів тощо.
- **Зверненнях учасників**, які надсилали Руху ЧЕСНО скарги, зауваження та повідомлення щодо організації зборів, допуску або не допуску кандидатів, недоброчесності претендентів тощо.

Обмеження дослідження

Дані про точну кількість ветеранів АР Крим і міста Севастополя є неповними: Міністерство у справах ветеранів не надало окремої статистики щодо цих регіонів, тому повний кількісний аналіз участі для них неможливий.

Представники Руху ЧЕСНО не були особисто присутні під час зборів в Одеській області через безпекову ситуацію, а також у Києві через цифровий формат голосування.

Формат спостереження передбачав опитування учасників на кожних зборах, однак воно не було репрезентативним у статистичному сенсі — спостерігачі фіксували коментарі доступних учасників без цільової вибірки за категоріями чи квотами. Висновки про мотивацію та підтримку конкретних кандидатів відображають думки опитаних ветеранів, але не можуть вважатися статистично репрезентативними для всієї ветеранської спільноти регіону.

1. РАДА ВЕТЕРАНІВ:

завдання, склад і порядок формування

Рада ветеранів при Мінветеранів є інституційним механізмом участі ветеранської спільноти у формуванні та реалізації державної ветеранської політики, а також інструментом системного впливу ветеранської спільноти на державну політику. Особливості формування Ради забезпечує представництво ветеранів з усіх регіонів України на національному рівні.

1.1.

Хто та як міг обирати й бути обраним

Взяти участь у зборах як кандидати чи учасники могли ветерани та ветеранки зі статусом УБД або OIBB, як проживають у відповідному регіоні та пройшли визначену процедуру реєстрації. Вимоги до кандидатів одночасно забезпечували базовий поріг легітимності та обмежували коло потенційних учасників.

Вимоги до кандидатів

Кандидат до Ради ветеранів повинен мати статус **УБД або OIBB** та реєстрацію місця проживання у відповідній області, АР Крим, містах Києві чи Севастополі. Крім того, кандидат має бути членом громадського об'єднання ветеранів війни, зареєстрованого в цьому регіоні, або членом відокремленого підрозділу в ньому, а також єдиним делегатом від цієї організації.

Для реєстрації кандидат подавав до військової адміністрації пакет документів, який містив:

- заяву з контактною інформацією;
- рішення громадського об'єднання про делегування кандидата;

- біографічну довідку;
- копію посвідчення ветерана або витяг із Єдиного державного реєстру ветеранів війни;
- витяг із реєстру територіальної громади, що підтверджував місце проживання;
- лист на підтримку за підписом щонайменше 30 осіб зі статусом УБД або OIBB відповідного регіону з копіями документів, що підтверджували їхній статус;
- повний витяг з інформаційно-аналітичної системи обліку судимостей;
- мотиваційний лист;
- згоду на обробку персональних даних.

Вимоги щодо листа-підтримки з підписами 30 ветеранів встановлювали певний поріг легітимності, зокрема засвідчували довіру ветеранської спільноти ще до початку зборів.

До участі у зборах не допускалися кандидати з непогашеною судимістю, з місцем проживання, що не відповідало регіону проведення зборів, або з неповним пакетом документів.

Однак на [Закарпатті](#) до зборів допустили кандидата з неповним пакетом документів. Проте учасники не підтримали його кандидатуру й обрали іншого делегата.

Вимоги до учасників

Право голосу на зборах мали **ветерани та ветеранки зі статусом УБД або ОІВВ** та з реєстрацією місця проживання у відповідній області проведення зборів.

Для реєстрації на зборах як учасники ветерани мали **особисто або в електронній формі подати:**

- заяву про участь у голосуванні в довільній формі;
- копію посвідчення ветерана;
- витяг із реєстру територіальної громади;
- згоду на обробку персональних даних.

Прийом документів учасників тривав протягом 14 днів паралельно з реєстрацією кандидатів.

Проте не всі збори проводилися за рекомендованою Положенням схемою. Так [у Тернопільській області](#) попередню реєстрацію учасників не проводили — вона відбувалася безпосередньо в день голосування одночасно з видачею бюлетенів. Це спричинило певний хаос у процедурі подання документів і ведення листа реєстрації, а також суттєво ускладнило та затримало початок зборів. Частина учасників заповнювала бюлетені поза кабінками для голосування, а контроль за переміщенням виданих бюлетенів був обмеженим.

Голосування учасників у Тернопільській області

Учасники зборів у Тернопільській області очікують на їхній початок

Учасники зборів у Тернопільській області очікують на їхній початок

1.2. Як обирали делегатів

Процедура підготовки до виборів охоплювала кілька **послідовних етапів**.

Не пізніше ніж **за 30 календарних днів** до дати зборів військова адміністрація оприлюднювала на своєму офіційному сайті **оголошення про початок прийому документів**. У ньому зазначалися дата зборів, вимоги до кандидатів та учасників, перелік документів для реєстрації та строки їх подання.

Протягом наступних **14 календарних днів** відбувалася паралельна **реєстрація кандидатів та учасників**. Після закриття реєстраційного вікна подати документи для участі в голосуванні було неможливо. Якщо конкуренція була низькою (наприклад, документи подав лише один кандидат), адміністрація продовжувала терміни реєстрації на 5 днів і переносила дату зборів.

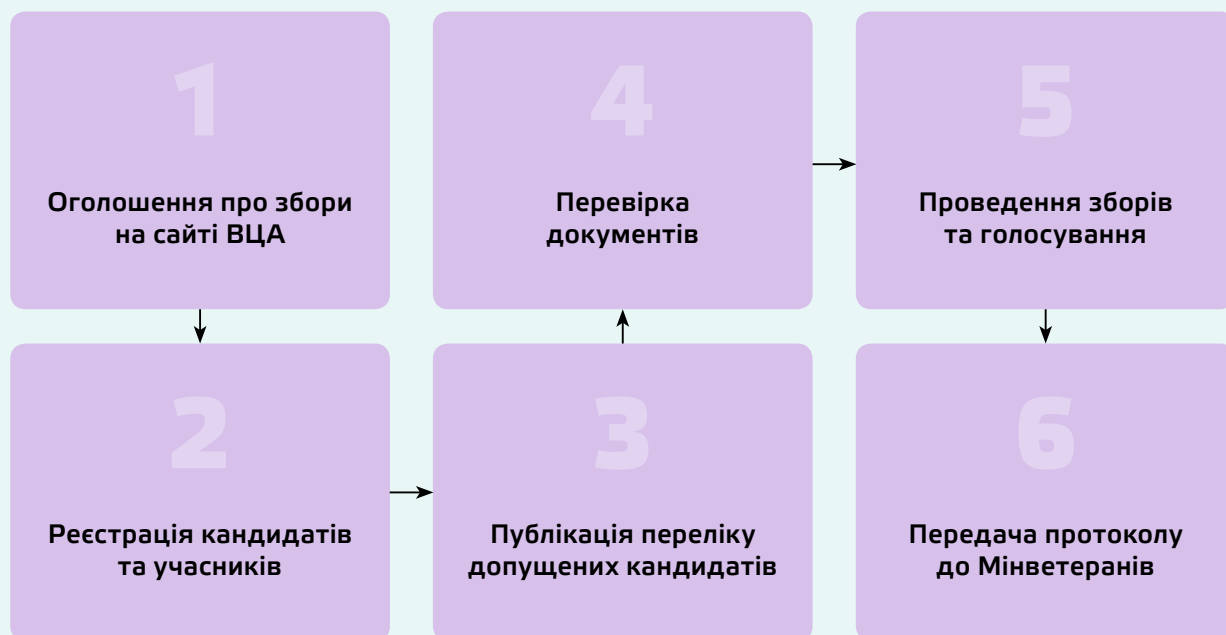
Протягом **5 календарних днів** після завершення прийому документів адміністрація перевіряла їх повноту та відповідність вимогам і повідомляла кандидатів про результати.

Не пізніше ніж **за 5 днів до дати зборів** на офіційному сайті адміністрація публікувала **список допущених кандидатів** разом із їхніми біографічними довідками та мотиваційними листами.

Формат зборів та спосіб голосування адміністрація визначала самостійно в межах Положення. **Проголосувати міг лише зареєстрований учасник** за одного з кандидатів або утриматися. Делегування повноважень не допускалося, а самі кандидати участі в голосуванні не брали.

Підрахунок голосів здійснювала лічильна комісія відкрито в присутності всіх учасників та фіксувала результати в протоколі. Не пізніше ніж **через 5 календарних днів** після зборів протокол із результатами **надсилався до Міністерства у справах ветеранів**.

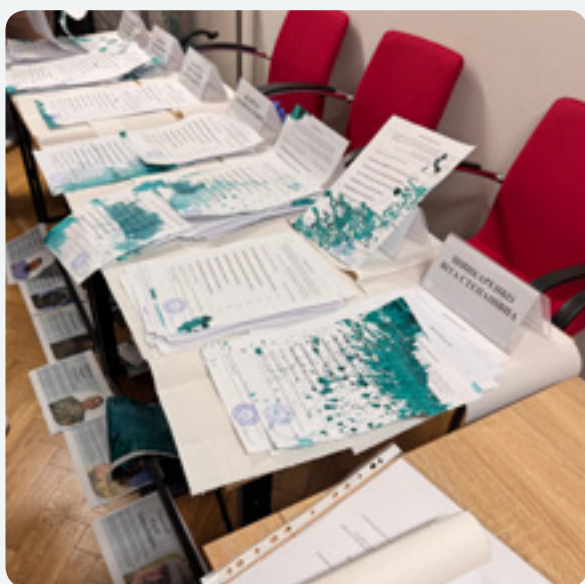
Військові адміністрації діяли в межах єдиного Положення, однак самостійно визначали формат зборів і спосіб голосування.

Посилаючись на практику Тернопільщини, кандидат [у Рівненській області](#) вимагав допустити до голосування ветеранів, які не пройшли попередню реєстрацію як учасники у встановлені строки. Однак в Рівненській ОВА пояснили, що затверджений порядок проведення зборів не передбачає такої можливості й до-реєстрація учасників неможлива. Отримавши відмову від ОВА, він протягом дня здійснив низку дій, спрямованих на зрив виборчого процесу: зірвав пломби з двох скриньок, заблокував роботу лічильної

комісії, намагався знищити реєстраційні документи, а незадовго до підрахунку голосів вилив “зеленку” в одну скриньку для бюлетенів. Голосування вдалося завершити, зокрема завдяки втручання Національної поліції та Військової служби правопорядку.

Ці два випадки наочно показують, що будь-яке відхилення від єдиних процедур в одному регіоні може стати аргументом для порушень в іншому.

Підрахунок голосів та бюлетені залиті “зеленкою” в Рівненській області

Розірвані листи реєстрації на зборах у Рівненській області

Заблокована президія лічильної комісії на зборах у Рівненській області

1.3.

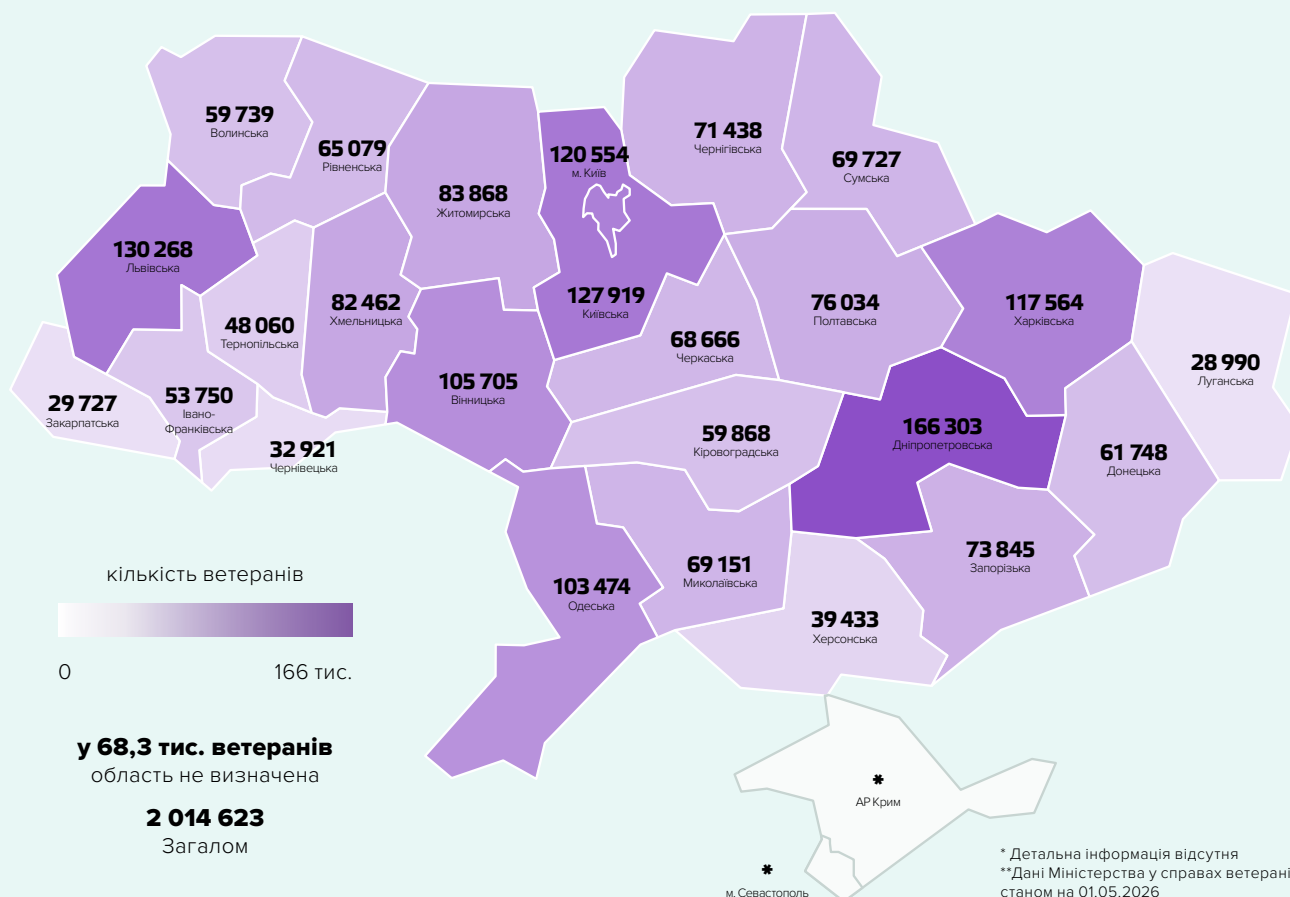
Масштаб ветеранської спільноти та рівень залученості

Рівень участі ветеранів є низьким відносно загальної чисельності ветеранської спільноти — до загального процесу обрання делегатів долучилися понад 6 тисяч ветеранів із більш ніж 2 мільйонів облікованих. Між регіонами спостерігалися значні відмінності у рівні залучення, що може свідчити про різний ступінь розвитку ветеранських спільнот, ефективність комунікації організаторів і доступність участі у виборах.

За даними Міністерства у справах ветеранів, які Рух ЧЕСНО отримав у відповідь на запит, станом на 1 травня 2026 року в Україні було зареєстровано **понад 2 мільйона ветеранів**. Із них майже 1,5 мільйона мають статус УБД, а близько 160 тисяч — ОІВВ.

До участі в загальних зборах зареєструвалися 6486 осіб, що становило 0,31% від усієї кількості ветеранів, а взяли безпосередню участь в обранні делегата 5362 учасника. Варто зазначити, що станом на весну — літо 2026 року більшість ветеранів є чинними військовослужбовцями, а до участі в зборах здебільшого могли долучатися демобілізовані особи.

КІЛЬКІСТЬ ВЕТЕРАНІВ в областях України

Рівень залученості суттєво відрізнявся між областями.

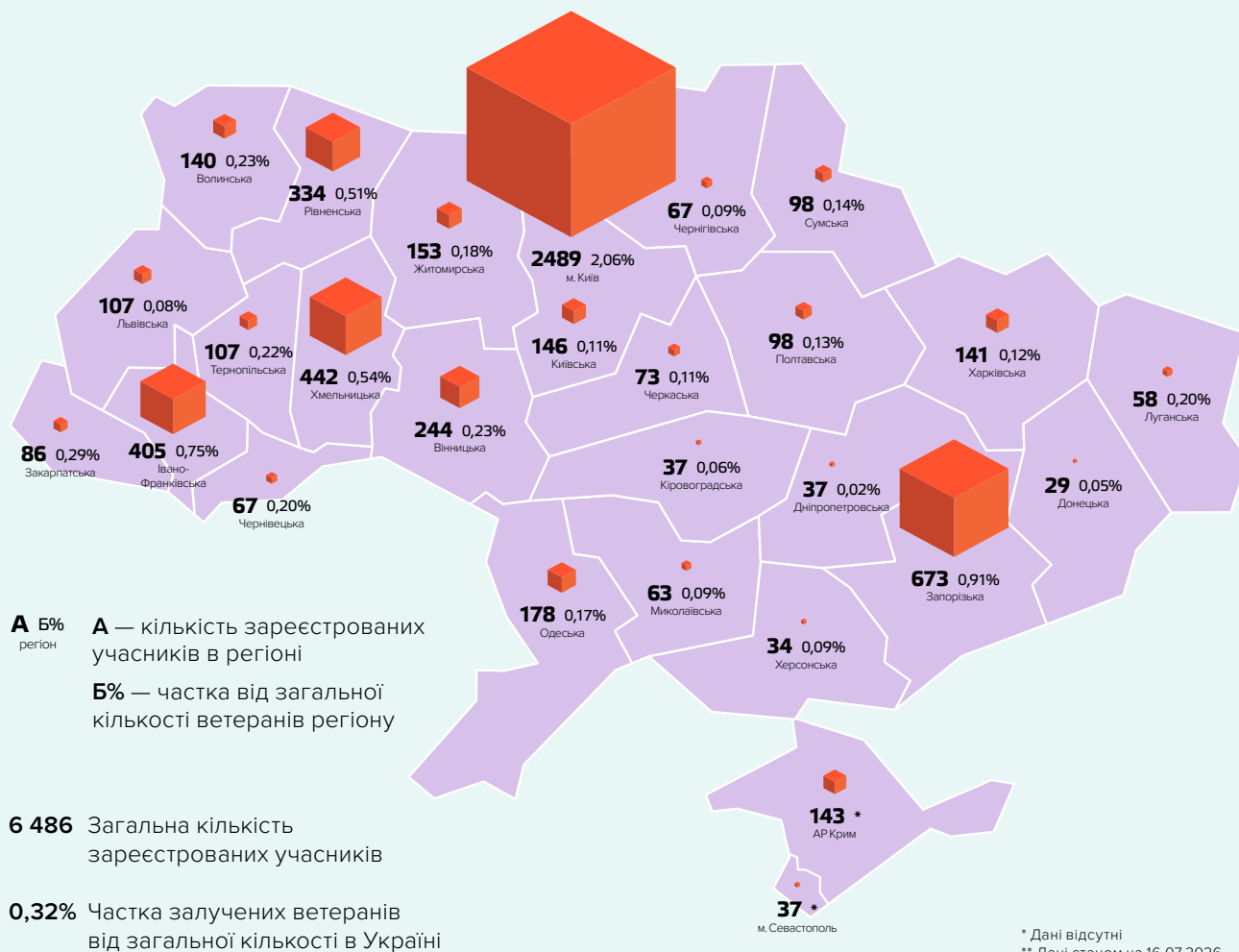
Найвищі показники участі зафіксовані в Києві — 2,06%, а також у Запорізькій та Івано-Франківській областях — 0,91% та 0,75% відповідно. Водночас у частині регіонів участь залишалася близькою до нуля — зокрема, в Донецькій та Дніпропетровській областях показник не перевищував 0,05%.

Окремо варто зазначити, що дані щодо АР Крим і Севастополя відсутні в наданій Мінветеранів статистиці, тому оцінити рівень участі в цих регіонах неможливо.

Низький рівень залучення ветеранів більш характерний для регіонів, частина яких перебуває під окупацією, де розміщуються території можливих або активних бойових дій, а також для прифронтових громад.

Попри те, що показник 0,32% залучення ветеранів до формування ради може виглядати статистично незначним, сам механізм делегованих виборів не передбачає участі всієї ветеранської спільноти регіону. Такий підхід є типовим для формування представницьких органів, які спираються на найактивніших представників спільноти.

РІВЕНЬ ЗАЛУЧЕНОСТІ ВЕТЕРАНІВ по областях України

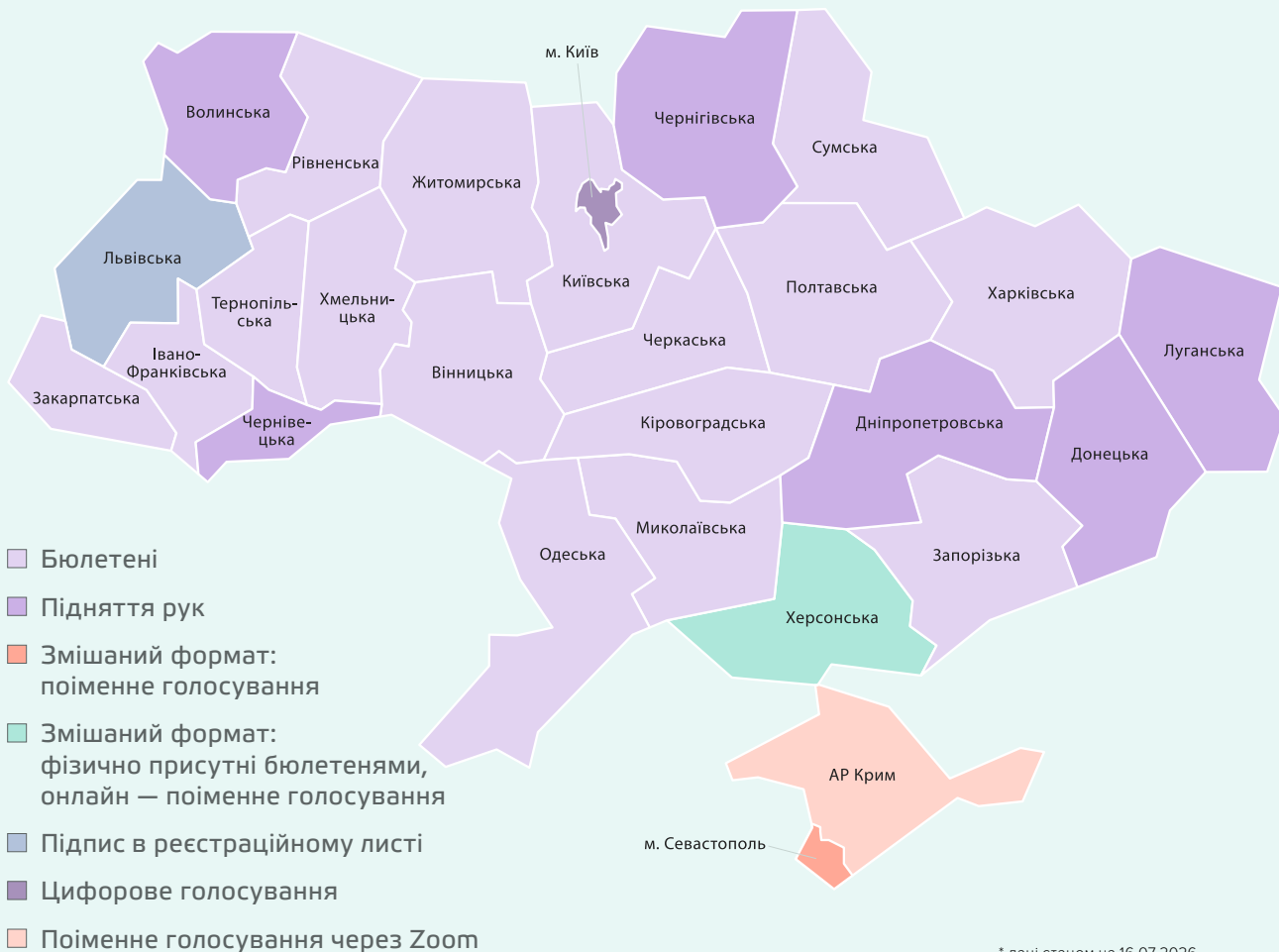
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРОЦЕСУ

Попри те, що вибори делегатів до Ради ветеранів відбувалися на основі єдиного Положення, практика їх проведення суттєво відрізнялася залежно від регіону. Військові адміністрації самостійно визначали окремі організаційні аспекти, що вплинуло на формати голосування, тривалість виборів, доступність участі й заходи безпеки.

2.1. Формати голосування

Регіони використовували різні моделі голосування, однак надавали перевагу таємному голосуванню за допомогою бюлетенів. Менш популярним виявилось поіменне голосування, деякі регіони ви-

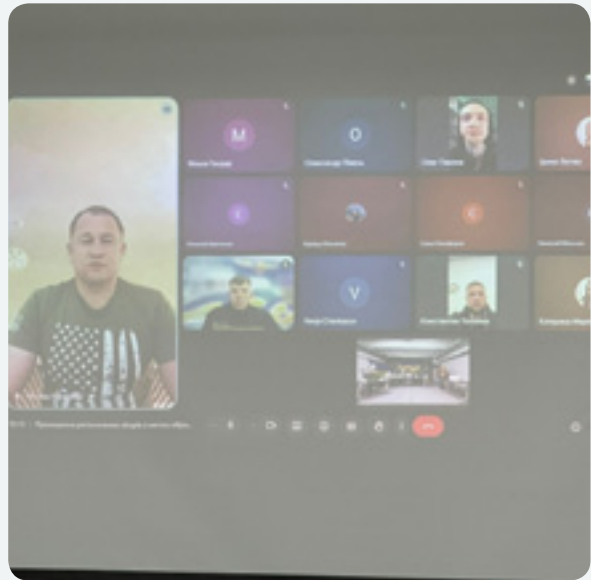
користали змішаний формат, а також був унікальний випадок — виключно електронного голосування та поіменного голосування через платформу Zoom. Така різноманітність продемонструвала гнучкість системи, різні спроможності військових адміністрацій й доцільність альтернативних форматів регіональних зборів.

* дані станом на 16.07.2026

Голосування учасників, що особисто присутні на зборах у Херсонській області

Кандидат й учасники зборів у Херсонській області, що присутні онлайн

Переважна більшість виборів відбулася в офлайн-форматі в робочий час буднів. Учасники особисто прибували на загальні збори та голосували чи за допомогою бюлетенів, чи відкритим голосуванням шляхом підняття рук.

16 регіонів використовували бюлетені для таємного голосування, тоді як у шести областях делегатів обирали підняттям рук. Найчастіше відкритий формат застосовували в регіонах із невеликою кількістю учасників. Наприклад, у Дніпропетровській області на зборах були присутні 17 ветеранів із 37 зареєстрованих, у Донецькій — 23 з 29, а в Луганській — 31 з 58.

Водночас такий формат поодинокі використовували і на зборах з більшою кількістю учасників. Так, на Волині підняттям рук голосували 105 присутніх учасників зі 140 зареєстрованих — це найбільша кількість серед усіх регіонів, де застосовувалося відкрите голосування.

Окремий підхід використали у Львівській області, де учасники ставили підписи навпроти обраного кандидата в реєстраційному списку.

Ще однією особливістю став змішаний формат голосування. Його застосовували під час виборів делегатів від Херсонської області, АР Крим та Севастополя, коли частина учасників долучалася дистанційно.

В [Херсонській області](#) збори вперше провели в змішаному форматі з міркувань безпеки: частина учасників була присутня фізично, а частина долучилася онлайн. Ветерани Херсонщини обирали делегата з двох кандидатів, один із яких був депутатом Херсонської обласної ради VII скликання з 2015 року, а також з 2016-го працював помічником голови цієї ради [Владислава Мангера](#) — засудженого у справі організації замаху на Катерину Гандзюк¹, в результаті якого вона померла в лікарні.

¹Катерина Гандзюк — громадська й політична діячка, депутатка Херсонської облради 5-го скликання та Херсонської міськради 6-го скликання. 31 липня 2018 року на неї скоїли жорстокий напад із використанням сірчаної кислоти, 4 листопада 2018 року вона померла в лікарні через тяжкі опіки та наслідки нападу.

Лічильна комісія та кандидат у Херсонській області, що присутні особисто

Кандидат підтвердив ці факти у відповідях на запитання присутніх. Учасники абсолютною більшістю підтримали іншого кандидата.

Досвід Херсонщини продемонстрував практичну доцільність змішаного формату та важливість публічного обговорення кандидатур для виявлення репутаційного бекграунду кандидатів, які формально відповідають усім вимогам для висування і щодо яких військова адміністрація не має правових підстав для відмови в реєстрації.

2.2. Календар виборів і доступність участі

Особиста присутність, проведення зборів переважно в обласних центрах і в робочий час створювали додаткові бар'єри для частини ветеранів. Найбільш відчутними вони були для жителів віддалених громад, працевлаштованих ветеранів,

чинних військовослужбовців та тих, що перебувають на лікуванні.

Більшість загальних зборів тривали від однієї до двох годин. Водночас окремі регіони адаптували формат до місцевих умов і безпекових викликів.

У [Сумській області](#) голосування тривало протягом усього дня — з 9:00 до 20:00. Такий підхід розширив часове вікно для голосування та дозволив розосередити учасників протягом дня, щоб уникнути скупчення людей та знизити безпекові ризики.

Перші вибори провели в Тернопільській області в березні, а останнього делегата від Криму обрали в липні на повторних зборах.

Загалом дев'ять регіонів провели вибори в березні, чотирнадцять — у квітні, два — у травні та по одному — в червні та липні.

У більшості регіонів голосування відбувалося у будні дні та робочий час, а участь була можлива лише за особистої присутності. Частина ветеранів із відда-

лених громад не могла долучитися до загальних зборів через необхідність витрачати час на дорогу, неможливість залишити роботу, військову службу чи перервати лікування. Чинна процедура не передбачала альтернативних способів голосування.

В деяких регіонах звертали увагу на те, що фактично найактивніше на виборах були представлені ветерани з обласних центрів та близьких до них громад.

Лише Полтавська ОВА призначила збори на вихідний день, а ветерани Києва могли проголосувати протягом чотирьох днів — з четверга по неділю — через додаток “Київ Цифровий”.

2.3. Інклюзивність і безпека

Вибори продемонстрували, що питання інклюзивності та безпеки ще не стали однаковим пріоритетом для всіх організаторів. Частина регіонів забезпечила адаптацію процесу до безпекових умов та потреб маломобільних ветеранів, однак зафіксовано випадки, що свідчать про необхідність встановлення мінімальних обов’язкових стандартів.

Підходи до забезпечення інклюзивності та безпеки відрізнялися залежно від організаторів. Спостерігачі зафіксували проблеми з фізичною доступністю приміщень для голосування в Донецькій, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Львівській і Тернопільській областях. До прикладу, сходи в місцях проведення зборів не були обладнані пандусами.

Зазначимо, що питання безперешкодного пересування особливо важливе для ветеранської спільноти, адже частка осіб

з інвалідністю та іншими порушеннями здоров’я у ній значно вища, ніж у загальній структурі населення.

Окрему увагу організатори приділяли питанням безпеки. В Сумській області під час реєстрації учасників порушувалося питання альтернативної участі ветеранів, які за станом здоров’я не можуть долучитися фізично або ж мають суттєві труднощі з особистою присутністю на зборах. Сумська ОВА зверталася до Мінветеранів щодо можливості дистанційного голосування для таких учасників. Однак у відповідь міністерство повідомило, що чинне Положення про Раду ветеранів не передбачає такого формату.

Згодом окремі військові адміністрації застосували змішаний і онлайн формати, зокрема під час виборів делегатів від АР Крим та міста Севастополя, оскільки учасники розпорошені по різних регіонах України, а частина перебувала на військовій службі. Змішаний формат також застосували в Херсонській області з безпекових міркувань.

Окремим прикладом адаптації виборчого процесу до умов війни стало проведення загальних зборів для ветеранів Донецької та Луганської областей. Через релокацію частини органів влади та безпекову ситуацію місто Дніпро стало місцем проведення зборів одразу для трьох регіонів — Дніпропетровської, Донецької та Луганської областей.

Не всі організатори приділили достатню увагу підготовці до можливих надзвичайних ситуацій. Так, у Житомирській, Закарпатській та Тернопільській областях на момент початку зборів не було заздалегідь визначеного порядку дій учасників у разі оголошення повітряної тривоги. Були й такі збори, під час яких повідомлення про повітряну тривогу проігнорували.

3. УЧАСТЬ ВЕТЕРАНІВ І КОНКУРЕНТНІСТЬ ВИБОРІВ

Рівні участі й конкуренції є важливими показниками якості виборчого процесу. У випадку виборів до Ради ветеранів вони дозволяють оцінити зацікавленість ветеранів у роботі дорадчого органу, активність ветеранських спільнот у регіонах і наявність реальної конкуренції між кандидатами.

Аналіз кількості учасників і кандидатів, явки та результатів голосування допомагає зрозуміти, наскільки обрані делегати представляють активну частину ветеранської спільноти. Водночас ці дані дають змогу оцінити відмінності між регіонами й ефективність організації виборів на місцевому рівні.

3.1. Кількість кандидатів і рівень конкуренції в регіонах

Середній показник у три-чотири кандидати показує глибокі регіональні відмінності — десь вибір був безальтернативним, а десь учасники обирали з-поміж 17 кандидатів. Така конкуренція свідчить про нерівномірний рівень політичної й громадської активності ветеранських спільнот і про вплив організаційних факторів на формування конкурентного середовища.

Вибори до Ради ветеранів продемонстрували суттєві відмінності між регіонами за рівнем конкуренції. Найбільшу кількість кандидатів зареєстрували в [Києві](#), де на місце делегата претендували 17 кандидатів. В регіонах найвища конкуренція була в [Запорізькій](#), [Рівненській](#) і [Київській](#) областях, де загалом балотувалися 24 кандидати.

У більшості регіонів конкуренція була помірною. У дев'яти областях на вибори подалися по двоє кандидатів, ще у восьми — по троє. Лише у трьох областях було по чотири претенденти.

Водночас у частині регіонів вибори відбулися без конкуренції. Делегатів від [Донецької](#), [Луганської](#) областей, а та-

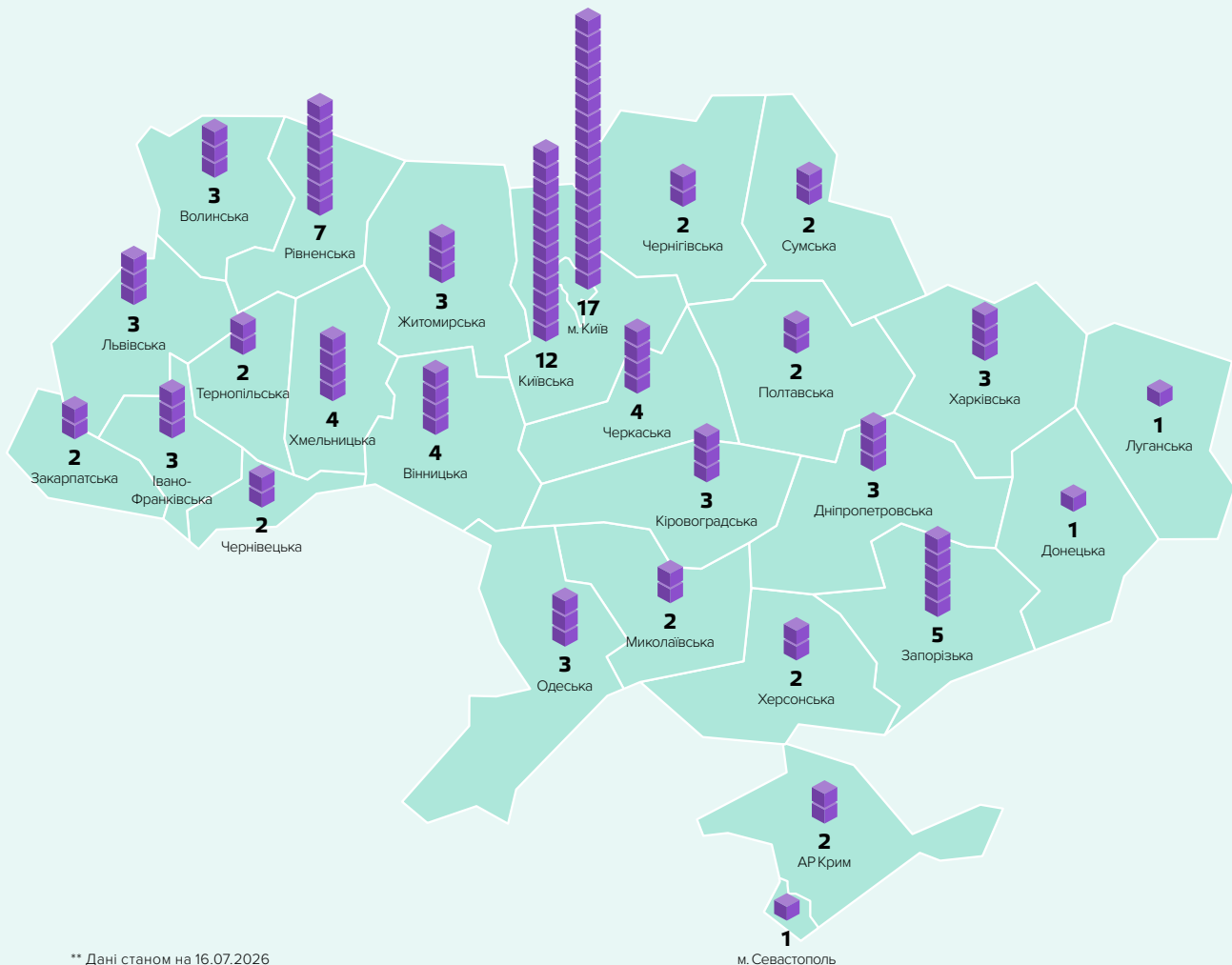
кож [Севастополя](#) фактично затвердили голосуванням, адже від них подалося по одному кандидату. При цьому на Луганщині спочатку зареєструвалися двоє претендентів, однак один із них відкликав свою кандидатуру за кілька годин до голосування.

Окремі випадки свідчать про те, що організаційні рішення могли впливати на рівень конкуренції.

До прикладу:

- У [Житомирській області](#) загальні збори перенесли через низьку активність: після завершення первинної реєстрації був лише один кандидат і менше як десятеро зареєстрованих учасників. Після продовження термінів реєстрації та посилення інформування кількість учасників зросла до 153 осіб, а кандидатів — до трьох.
- В [Одеській області](#) двоє кандидатів відкликали свої кандидатури на знак протесту проти процедури реєстрації учасників та перенесення дати проведення зборів через попередню низьку конкуренцію. У результаті голосування, як і у випадку обрання делегата від Луганщини, відбулося за єдиного кандидата.

КОНКУРЕНТНІСТЬ ВИБОРІВ: кількість кандидатів у кожному регіоні

- На [Полтавщині](#) один із трьох кандидатів зняв свою кандидатуру, проте зробив це раніше з особистих причин.

У середньому на одне місце делегата до Ради ветеранів претендувало по троє-четверо кандидатів. Загалом по країні свої кандидатури, станом на початок голосування, висунули 98 ветеранів від громадських об'єднань.

Попри це, не всі кандидати змогли заручитися навіть мінімальною підтримкою. У Київській і [Черкаській](#) областях по двоє

кандидатів не отримали жодного голосу. Ще по одному кандидату залишилися без підтримки у [Дніпропетровській](#), [Львівській](#) і [Миколаївській](#) областях.

Варто зазначити, що вимога для кандидата надати в пакеті документів для реєстрації лист підтримки, підписаний щонайменше 30 ветеранами, ймовірно стала причиною відносно невеликої кількості кандидатів у частині регіонів, особливо там, де мережа ветеранських об'єднань менш розвинена або де фізичний збір 30 підписів виявився практичною перешкодою.

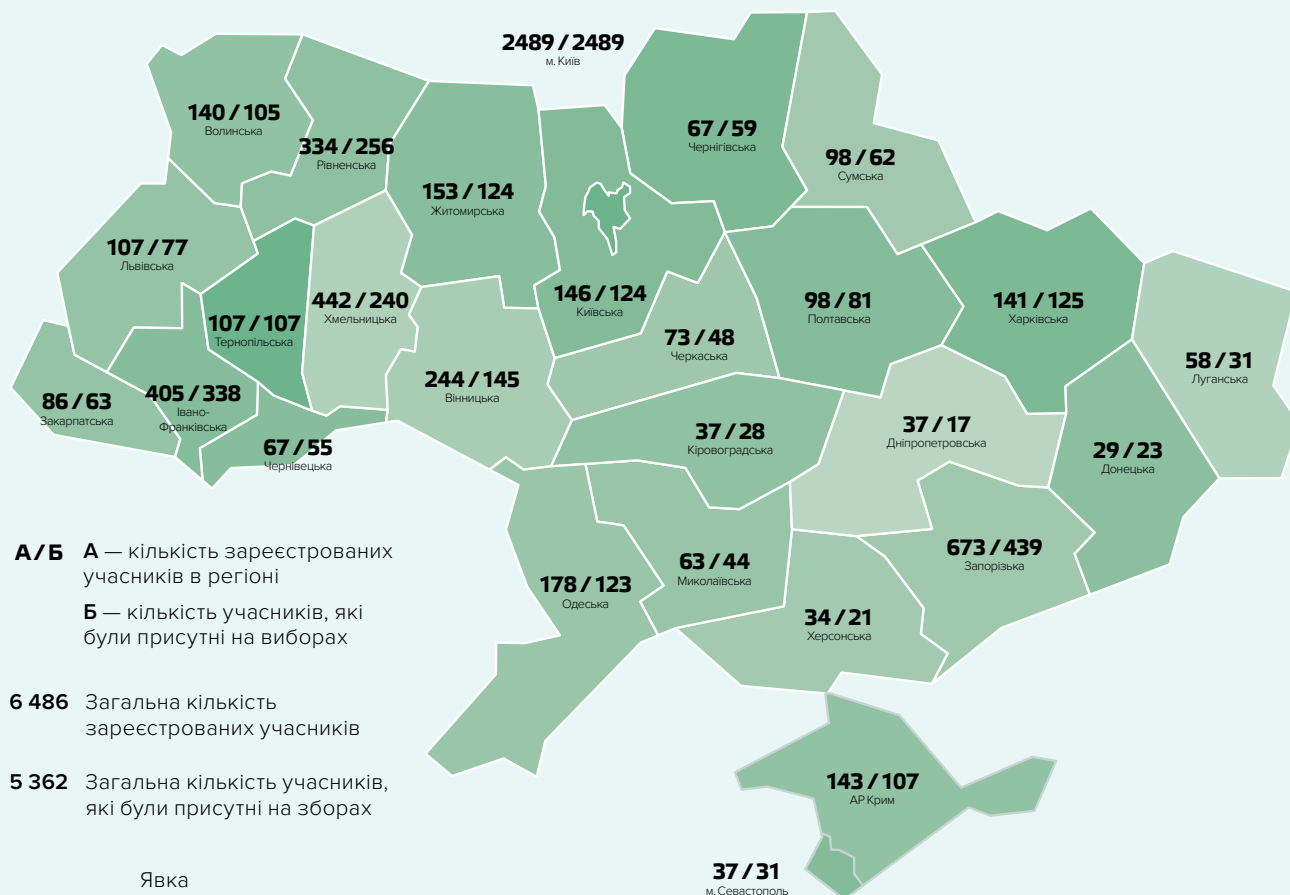
3.2. Залученість учасників до регіональних зборів

Виявлені регіональні відмінності в залученні ветеранів до обрання делегата свідчать про нерівномірний рівень громадської активності ветеранської спільноти, практичну доцільність альтернативних форматів зборів, а також про різну ефективність комунікації адміністрації, рівень поінформованості, внутрішнє переміщення ветеранів тощо.

Рівень залученості ветеранів до виборів делегатів суттєво відрізнявся залежно від регіону. Абсолютним лідером став Київ, де для участі у виборах зареєструвалися 2489 ветеранів. Це більш ніж утричі перевищило показник Запорізької області, яка була другою за кількістю учасників: там зареєструвалися 673 ветерани.

До регіонів із найвищою активністю також увійшли Хмельницька (442 учасники) й Івано-Франківська (405 учасників) області.

КІЛЬКІСТЬ УЧАСНИКІВ, які взяли участь у зборах

* Дані станом на 16.07.2026

Водночас у низці регіонів загальні збори зібрали лише кілька десятків ветеранів. Найменшу кількість учасників зареєстрували в напівокупованих [Херсонській](#) (34 особи) та [Донецькій](#) (29 осіб) областях, а також у [Кіровоградській](#), [Дніпропетровській](#) і [Севастополі](#) (по 37 осіб).

3.3. Явка учасників на загальні збори

Переважна більшість ветеранів, які зареєструвалися для участі у виборах, фактично взяли участь у зборах. Окремі випадки відмови від голосування стали інструментом демонстрації незгоди з процедурою проведення виборів або запропонованими кандидатурами. Ще частина учасників не встигла проголосувати через затримку початку голосування або непередбачене затягування зборів і особистий графік.

У середньому на загальні збори прибули 71% ветеранів, які попередньо заре-

єструвалися для участі у виборах, без урахування Тернопільської області та Києва, де попередню реєстрацію учасників не проводили, відтак формальна явка становила 100%.

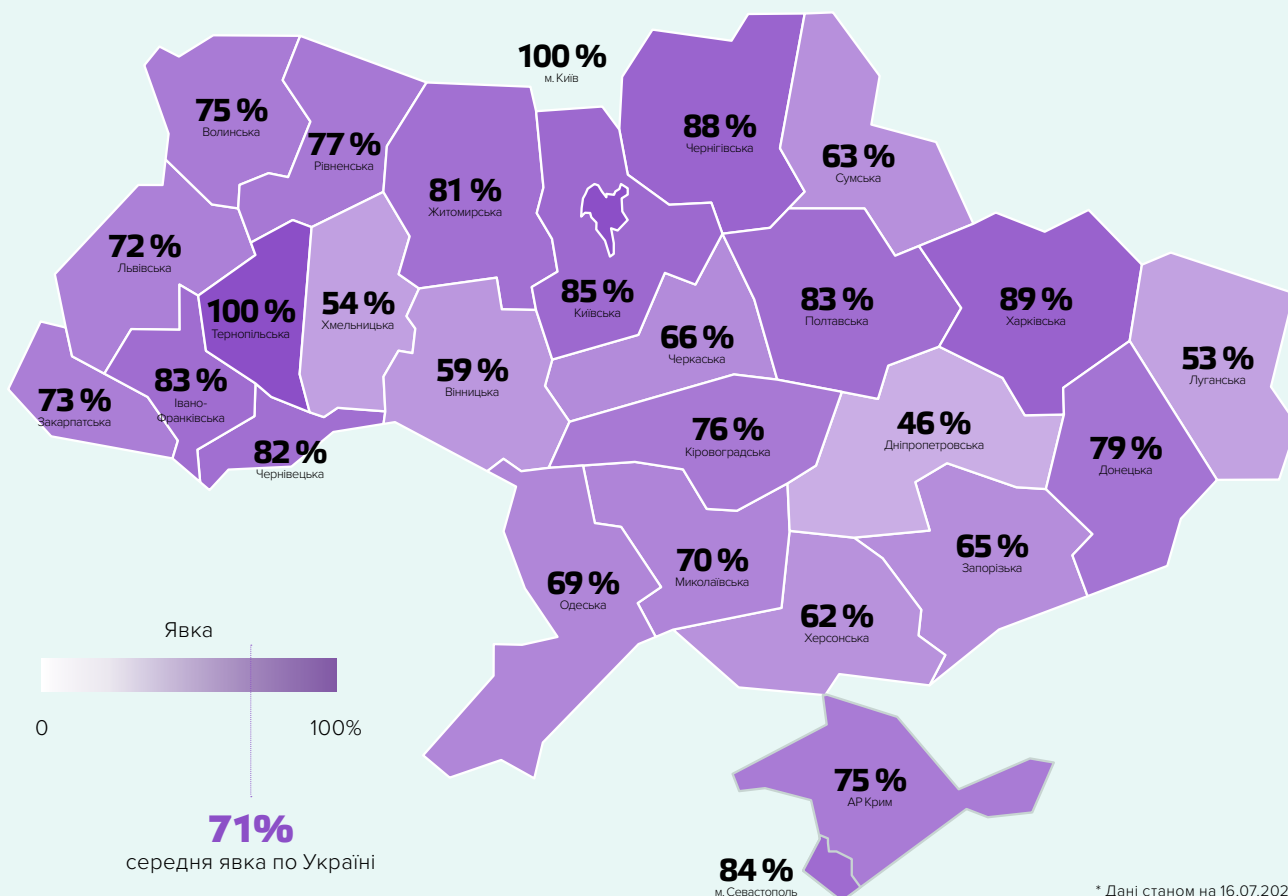
Військова адміністрація [Києва](#) та Мінвeterанів узгодили формат обрання делегатів шляхом рейтингового електронного голосування через додаток “Київ Цифровий”, де верифікація учасників відбувалася за допомогою державного застосунку та вебпорталу “Дія”.

Фактично голосування проходило в два етапи: в кожному районі, де учасники голосували фізично, та в електронному форматі через застосунок “Київ Цифровий” на рівні міста. На першому етапі кожен район міг делегувати двох кандидатів, які отримали найвищу підтримку серед учасників. Його проведення онлайн було неможливим, адже наявний функціонал “Дії” не дозволяв визначити район міста. Натомість для другого етапу — загальноміського — цифровий формат підійшов. Рейтингове електронне голосування із верифікацією учасників через “Дію” тривало з 28 по 31 травня.

Кандидати й учасники зборів у Харківській області

ЯВКА НА ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ВЕТЕРАНІВ за регіонами

Поєднання унікальних підходів та тривалості голосування суттєво розширило коло залучених до зборів ветеранів, порівняно з традиційними одноденними офлайн-зборами.

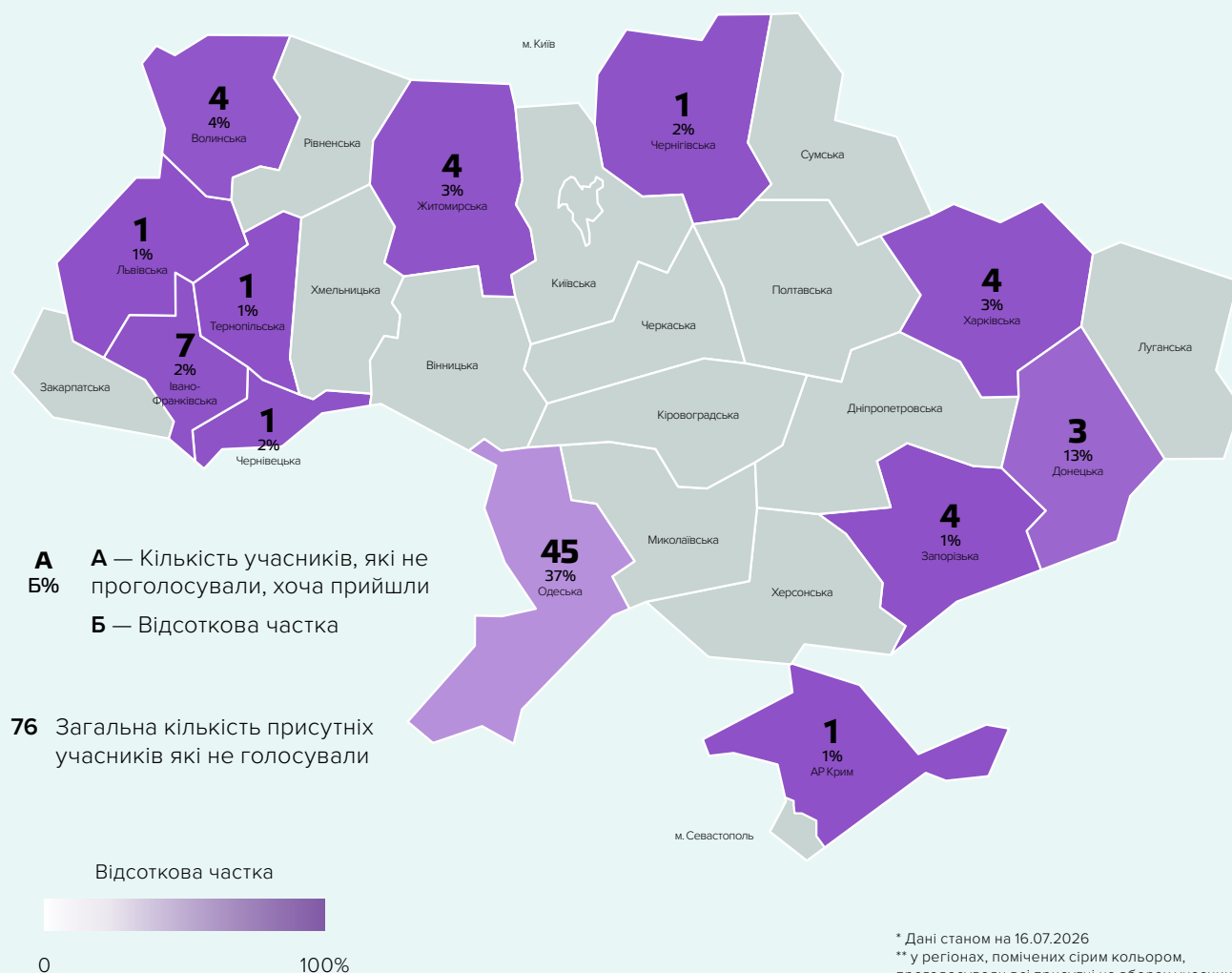
Найвищу явку зафіксували в [Чернігівській](#), [Харківській](#) і Київській областях. Водночас найнижчими показники були у Дніпропетровській, Луганській і Хмельницькій.

Проте присутність на зборах не завжди означала участь у голосуванні. В 11 регіонах частина присутніх на загальних

зборах ветеранів не голосувала. Рекордсменка — Одещина, де 45 учасників не заповнювали бюлетені на знак незгоди з процедурою реєстрації. У Донецькій області декілька учасників не підтримали єдину запропоновану кандидатуру, адже ветерани, які завчасно зареєструвалися та прийшли на збори для обрання делегата, про нього нічого не знали. Серед лідерів опинилася і [Волинь](#), де не проголосувало 4% присутніх.

Загалом по Україні від голосування під час зборів утрималися 76 учасників із 1682 присутніх, що становить 1,5%.

ЧАСТКА УЧАСНИКІВ, які були присутні але не голосували

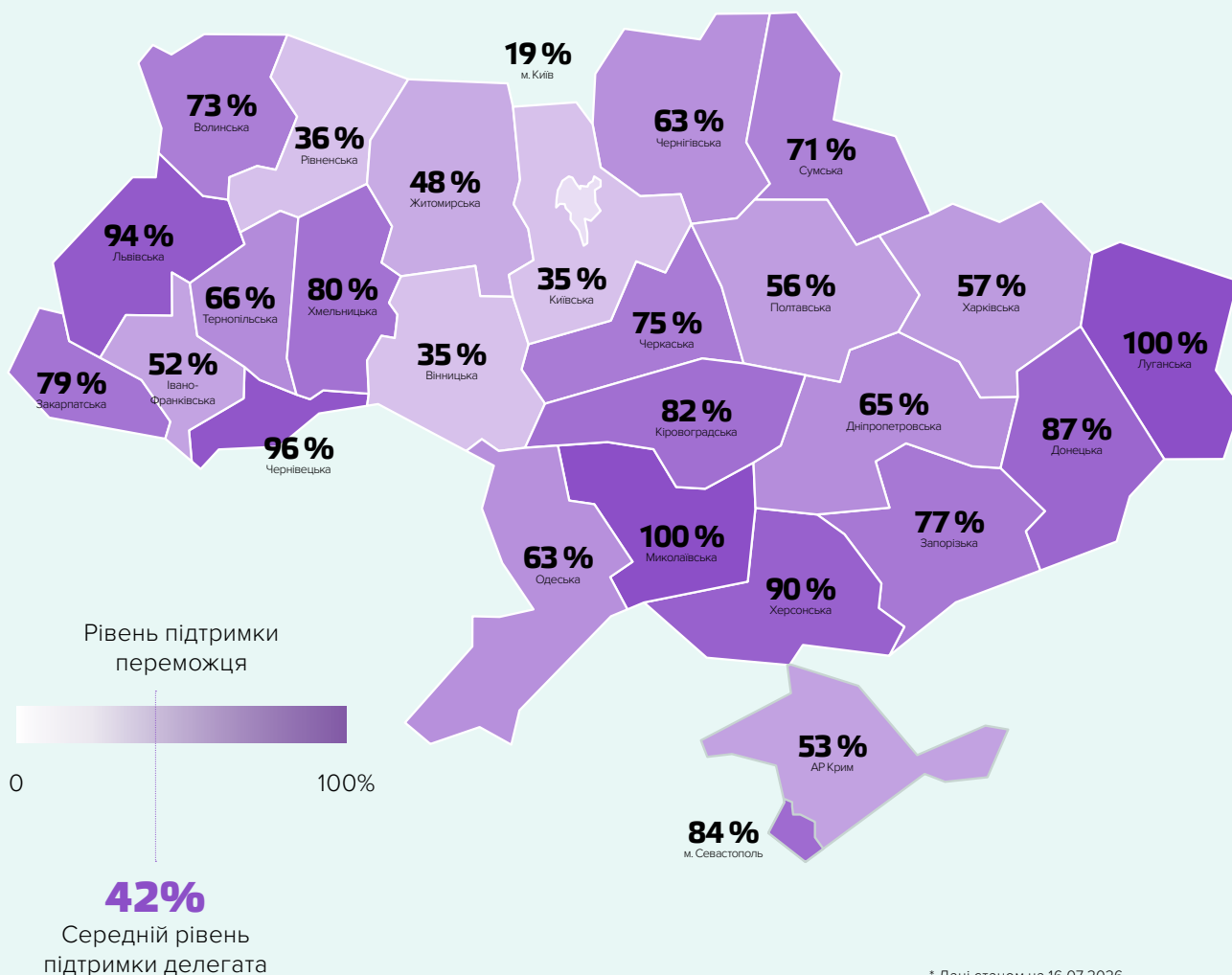
3.4. Рівень підтримки делегатів

Вибори до Ради ветеранів продемонстрували обернений зв'язок між рівнем конкуренції та часткою голосів переможця. В регіонах зі значною кількістю кандидатів делегати часто перемагали без підтримки більшості учасників зборів, тоді як у безальтернативних або малоконкурентних виборах переможці

отримували понад 80–90% голосів. Результати голосування показали суттєві відмінності між регіонами і за рівнем підтримки переможців.

У середньому обрані делегати здобули підтримку близько 42% учасників, які взяли участь у голосуванні. Отримані результати свідчать, що в більшості регіонів переможці представлятимуть не абсолютну, а відносну більшість активної ветеранської спільноти.

ПІДТРИМКА ПЕРЕМОЖЦІВ: частка голосів, отриманих делегатами

Найвищий рівень підтримки зафіксували в регіонах з низькою або відсутньою конкуренцією. Одноголосно своїх делегатів підтримали ветерани Миколаївської та Луганської областей. Понад 90% голосів отримали переможці в Херсонській, Львівській і [Чернівецькій](#) областях.

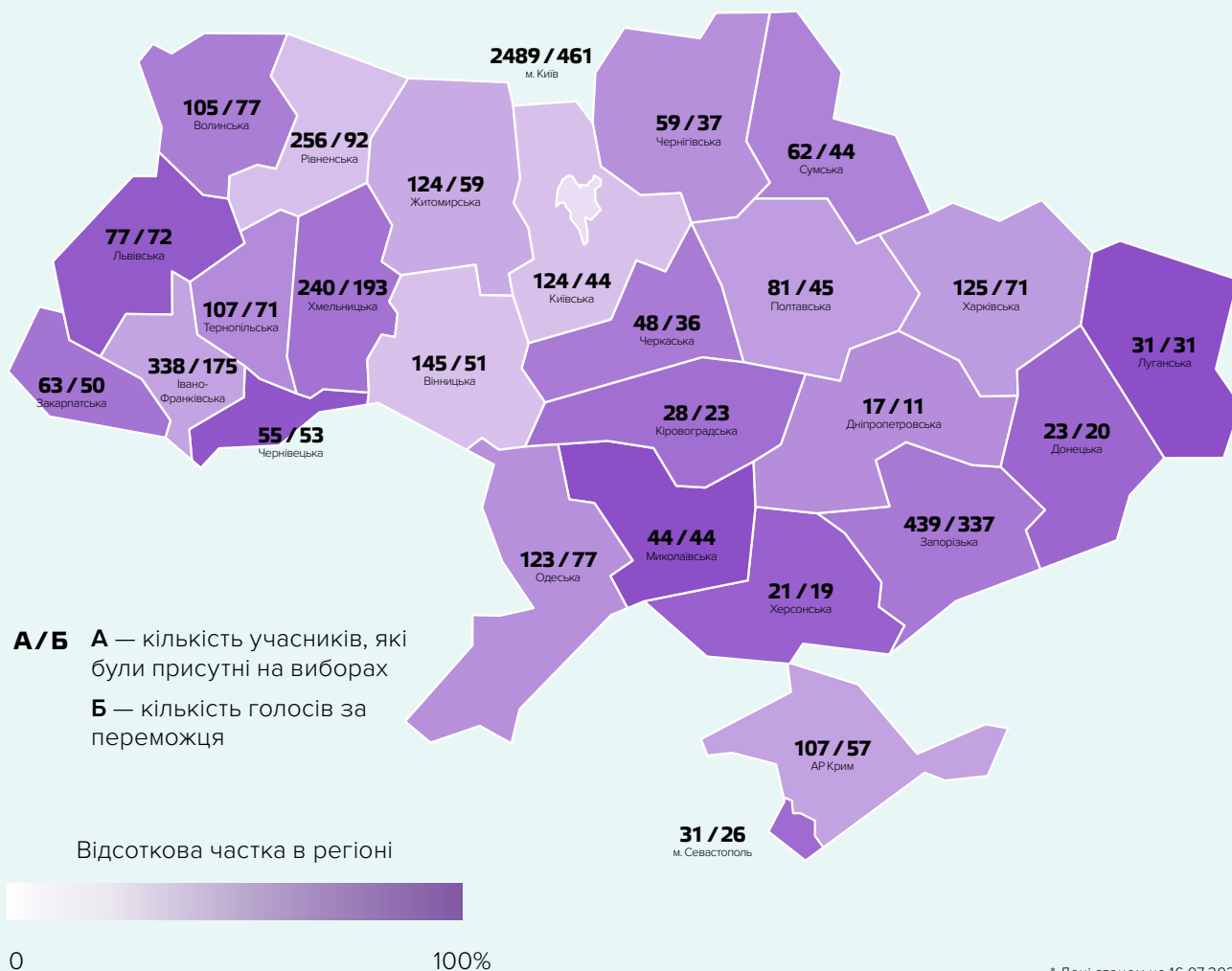
Схожа тенденція спостерігалася й у тих регіонах, де вибори були безальтернативними. У Донецькій області єдиний кан-

дидат отримав підтримку 87% присутніх учасників, а в Севастополі — 84%.

Водночас у регіонах із високою конкуренцією рівень підтримки переможців був значно нижчий. Найменшу частку голосів отримали обрані делегати Києва, Київської та [Вінницької](#) областей.

Найбільшу кількість голосів зібрали делегати від таких областей: Запорізької — 337, [Хмельницької](#) — 193 й [Івано-Франківської](#) — 175.

ПІДТРИМКА ПЕРЕМОЖЦІВ: кількість голосів, отриманих делегатами

Ці показники значною мірою залежать від загальної кількості учасників у регіоні. Найменшу кількість голосів мали делегати від Дніпропетровщини — 11 із 17 присутніх учасників, Херсонщини — 19 із 21 та Донецчини — 20 із 23.

Яскравим прикладом цієї закономірності є Київ, де попри рекордну кількість учасників голосування — 2489 ветеранів — переможець отримав підтримку 461 виборця. Це стало наслідком висо-

кої конкуренції між 17 кандидатами, через що голоси розділилися між великою кількістю претендентів. Ймовірно, така рекордна кількість учасників пов'язана з електронним форматом голосування за допомогою додатку “Київ Цифровий” протягом чотирьох днів.

Окремою тенденцією, характерною для більшості регіонів, яку зафіксували спостерігачі, стало те, що учасники голосували за знайомих. Перевагу отримували

кандидати, з якими вони служили разом, що активно працювали з ветеранською спільнотою в ролі фахівців із супроводу або були відомі завдяки громадській діяльності у ветеранському середовищі.

Показовим є приклад [Хмельниччини](#), де делегаткою обрали єдину жінку — директорку комунального закладу Хмельницької міської ради “Ветеранський простір”, яка з 2024 року особисто працює з ветеранами. Водночас в області зафіксували можливий тиск на фахівців із супроводу ветеранів з боку представників ОВА, що вимагали забезпечити участь щонайменше п’яти ветеранів від кожного фахівця. Мінвeterанів під час перевірки порушень не встановило, проте ситуація залишилася дискусійною.

Спостерігачі зафіксували своєрідну солідарність на виборах делегата від [Криму](#), де значна частина ветеранів кримськота-

тарського походження підтримувала кандидатуру кримського татарина. Проте на перших зборах, які супроводжувалися гострою дискусією, не вдалося визначити переможця, адже кандидати набрали однакову кількість голосів. Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим ухвалило рішення провести повторну реєстрацію кандидатів та учасників, а також повторні вибори делегата від Криму.

На [повторні збори](#) Меджліс кримськотатарського народу делегував іншого кандидата, який зрештою переміг, отримавши 57 зі 106 голосів. Показовим є те, що обидва кандидати повідомили, що напередодні зборів зустрічалися та домовилися вважати пріоритетом спільну роботу над розв’язанням проблем кримчан, а попередні збори вже дозволили сформувати активне ядро ветеранської спільноти Криму.

Кандидат та делегат від АР Крим після оголошення результатів голосування

3.5.

Склад Ради ветеранів при Мінветеранів

Вибори делегатів завершилися формуванням повного складу Ради ветеранів при Мінветеранів — від кожної області, АР Крим, міст Києва та Севастополя до Ради увійшло по одному представнику, обраному ветеранською спільнотою відповідного регіону.

**Кармазин
Андрій**
Вінницька

**Козюра
Андрій**
Волинська

**Діброва
Юрій**
Дніпропетровська

**Ліпітенко
Олександр**
Донецька

**Маришук
Микола**
Житомирська

**Деяк
Тарас**
Закарпатська

**Ілюшкін
Ігор**
Запорізька

**Глизнер
Володимир**
Івано-Франківська

**Киришун
Дмитро**
Київська

**Погорілий
Руслан**
Кіровоградська

**Карабут
Михайло**
Луганська

**Ферцович
Володимир**
Львівська

**Лінчаковський
Микола**
Миколаївська

**Васильєв
Іван**
Одеська

**Ліфрідов
Артем**
Полтавська

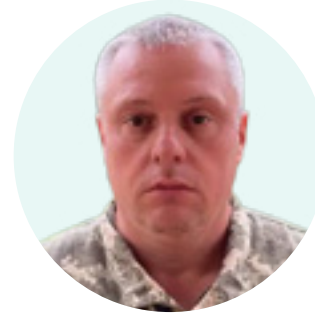
**Павлов
Віталій**
Рівненська

**Луцик
Катерина**
Хмельницька

**Єременко
Олег**
Черкаська

**Бакіновський
Олександр**
Чернівецька

**Мостович
Денис**
Чернігівська

**Феденко
Антон**
Сумська

**Гусак
Сергій**
Тернопільська

**Олійник
Дмитро**
Харківська

**Білан
Віктор**
Херсонська

**Джербінов
Марлен**
АР Крим

**Савичев
Артем**
м. Київ

**Кисельов
Артем**
м. Севастополь

Дані станом на 16.07.2026

ВИСНОВОК

Вибори до Ради ветеранів війни за незалежність України при Міністерстві у справах ветеранів стали загальнонаціональним досвідом формування представницького ветеранського органу через відкриті регіональні збори в умовах воєнного стану. Водночас **процедура обрання делегатів** дозволила оцінити рівень самоорганізації ветеранської спільноти, готовність державних інституцій забезпечити прозорий процес й ефективність запропонованої моделі представництва.

Результати виборів засвідчили **наявність активного ядра ветеранської спільноти в частині регіонів України**, готового брати участь у формуванні державної ветеранської політики, адже до участі в загальних зборах зареєструвалися понад 6 тисяч ветеранів та 98 кандидатів. Водночас рівень залученості до виборчого процесу залишився низьким порівняно із загальною чисельністю ветеранів в Україні — лише 0,32% від понад 2 мільйонів осіб зі статусом ветерана, що може свідчити про обмежену поінформованість спільноти щодо оновлення складу Ради ветеранів та функціоналу цього органу. Водночас, станом на весну-літо 2026 року більшість ветеранів є чинними військовослужбовцями, тому участь у формуванні Ради в ролі делегатів або кандидатів може не входити до списку їхніх пріоритетів або бути фізично неможливо через службові обов'язки.

Дослідження також продемонструвало значні **відмінності між регіонами**. Вони **виявилися в рівні конкуренції між кандидатами, кількості учасників, форматах голосування та підходах до організації процесу**. Фактично вибори проходили в межах єдиного нормативного поля, але із застосуванням. Така гнучкість дозволяла враховувати місцевий контекст, проте одночасно створювала ризики нерівності умов участі та різночитання процедур.

Спостереження за виборами показало, що більшість регіонів забезпечили проведення голосування без суттєвих конфліктів чи системних порушень. Однак окремі випадки продемонстрували **вразливість процесу до відмінностей у підходах, недостатньої стандартизації та різного трактування** організаторами **вимог Положення**. Потребу в більш стандартизованих та водночас гнучких процедурах продемонструвала вибірковість

застосування змішаного формату, а також прецедент Тернопільської області з реєстрацією учасників у день голосування, що став одним із факторів конфліктної ситуації на Рівненщині., а продемонстрували

Окремої уваги заслуговує питання **доступності**. Проведення більшості зборів у будні дні та необхідність особистої присутності створювали додаткові бар'єри для ветеранів із віддалених громад, маломобільних, чинних військовослужбовців, ветеранів, які працюють або проходять лікування. Водночас досвід Києва та Криму, де голосування відбулося **в електронному форматі**, а також **практика змішаних форматів** у Севастополі та Херсонській області підтвердили **ефективність альтернативних моделей участі**.

Регіональні відмінності продемонстрували потенціал гнучких рішень для розширення участі ветеранів і **водночас ризики надзвичайної варіативності** — окремі організаційні рішення можуть як розширити доступність виборів, так і створити прецеденти, які підривають довіру до процедури в інших регіонах.

Одним із результатів виборів можна назвати **початок формування інституційної культури ветеранського представництва** на національному рівні. Рада ветеранів може стати майданчиком для перетворення досвіду ветеранів на конкретні політичні рішення та державні програми. Однак ефективність її діяльності залежить як від самих делегатів, так і від рівня довіри ветеранської спільноти до процедури їхнього обрання.

Тому до виборів, що оновлять склад Ради в 2028 році, потрібно усунути низку виявлених недоліків:

- уніфікувати процедури подання документів, голосування, врегулювання конфліктних ситуацій, дії у разі набрання кандидатами однакової кількості голосів тощо;
- розширити можливості альтернативної участі, зокрема проведення зборів у змішаному або електронному форматах;
- посилити інформування ветеранської спільноти, щоб забезпечити вищий рівень залученості ветеранів у ролі кандидатів і учасників.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Аналіз перебігу виборів показав три ключові проблеми: відмінність процедури проведення між регіонами з огляду на рекомендаційний характер Положення, недостатню поінформованість спільноти про Раду та механізми її формування, обмеження доступності для частини ветеранів.

Наведені нижче рекомендації спрямовані на підвищення прозорості, доступності та більшої залученості ветеранів на майбутніх регіональних зборах.

Міністерство у справах ветеранів залишило на розсуд військових адміністрацій значну частину організаційних питань. Це дозволило враховувати регіональні особливості та водночас призвело до суттєвих відмінностей у підходах до реєстрації учасників, формату зборів та голосування. Для забезпечення рівних умов участі ветеранів незалежно від регіону доцільно:

1 Уніфікувати процедуру проведення виборів

Рекомендаційний характер чинного Положення про Раду призвів до суттєвих відмінностей між регіонами в підходах до реєстрації учасників, врегулювання спірних ситуацій і форматах голосування. Для забезпечення рівних умов участі незалежно від регіону доцільно розробити єдині стандарти щодо:

- мінімальної кількості учасників та кандидатів, їхньої реєстрації та проведення зборів;

- документації, а саме бюлетенів для голосування, протоколів результатів обрання делегата до Ради, реєстраційних списків учасників за алфавітом, особистого підпису мотиваційного листа та біографічної довідки тощо;
- процедури підрахунку голосів та порядку дій у спірних ситуаціях, зокрема за рівної кількості голосів, під час спроб зриву голосування, оскарження результатів;
- мінімізації зловживання адміністративним ресурсом ВЦА;
- механізмів оскарження процедури виборів та результатів голосування, в тому числі визначення відповідальних органів, строків задоволення скарги або вирішення питання по суті з вжиттям заходів;
- можливості організації онлайн-реєстрації учасників і кандидатів;
- процедури реєстрації громадських організацій і медіа як незалежних спостерігачів.

2 Легалізувати альтернативні формати голосування

Чинне Положення не передбачає дистанційного голосування, однак окремі регіони застосовували змішані та повністю електронні формати, що дозволило залучити ширше коло учасників. Міністерству доцільно внести в документ зміни — запропонувати механізм, який дозволить би регіонам офіційно використовувати змішані або електронні формати, а в перспективі — розробити єдину цифрову платформу для голосування.

Окремо варто відзначити модель голосування за принципом електронних петицій: ветеран авторизується через “Дію” та підтримує одного з кандидатів у визначеній часовій рамці без обов’язкової фізичної присутності. Такий підхід знижує бар’єр участі для чинних військовослужбовців, ветеранів із віддалених громад та тих, що працюють, а також для осіб із порушеннями мобільності.

3 Закріпити стандарти інклюзивності та безпеки

Спостерігачі зафіксували проблеми з фізичною доступністю приміщень на шести локаціях проведення зборів, а в частині регіонів порядок дій у разі оголошення повітряної тривоги не було визначено. Доцільно закріпити обов’язкові мінімальні вимоги щодо:

- безперешкодної доступності місця проведення зборів для ветеранів із порушеннями мобільності та іншими втратами здоров’я;
- плану дій на випадок повітряної тривоги або іншої загрози безпеці під час зібрання.

! **Військові адміністрації** були відповідальними за практичну організацію виборів. Тому значна частина питань, які впливали на рівень участі ветеранів, може бути вирішена на регіональному рівні навіть без внесення змін до нормативної бази. Для цього варто:

4 Посилити інформування ветеранської спільноти про можливості долучення до Ради

В низці регіонів учасники фіксували недостатню поінформованість про збори й умови реєстрації. Для підвищення рівня участі військовим адміністраціям доцільно:

- залучати до інформування фахівців із супроводу ветеранів як канал комунікації, якому найбільше довіряють, місцеві медіа й інші доступні інформаційні ресурси;
- використовувати ветеранські хаби та простори як майданчики для поширення інформації.

5 Підвищити доступність участі для ветеранів із громад

Проведення зборів переважно в обласних центрах у будні дні в робочий час створювало додаткові бар’єри для ветеранів із віддалених громад, чинних військовослужбовців, а також тих, хто проходить лікування або працює. ОВА доцільно розглядати:

- проведення зборів у вихідні дні або з розширеним часовим вікном голосування;
- організацію додаткового потоку для дистанційного підключення учасників, які не можуть бути присутні фізично.

A photograph of two men sitting at a table in a meeting room, both with their hands raised. They are wearing lanyards with identification badges. The man on the left has a mustache and is wearing a dark t-shirt. The man on the right is wearing glasses and a dark t-shirt. The background shows rows of empty chairs in a large hall. The entire image has a purple tint.

**Формування Ради ветеранів
за незалежність України
при Міністерстві ветеранів 2026**
результати спостереження,
висновки й рекомендації

Київ
2026